

partii naleraq

EM2019/7

Forslag til Finanslov for 2020.

Naalakkersuisoq for Finanser

Vi vil fra Partii Naleraq indledningsvis understrege at det er en af Partii Naleraqs kerneværdier, at arbejde for at sikre lettelser for de daglige levevilkår for de laveste og mellem indkomstgrupper, og at vi har til hensigt at samarbejde om at disse gruppers levevilkår styrkes og højnes.

Forslaget til finanslov for 2020 udviser et DA-overskud på 6,6 mio. kr. i 2020. Hvis udlån medtages i opgørelsen, udviser forslaget til finanslov for 2020 et drifts-, anlægs- og udlånsresultat, det såkaldte DAU-resultat, i form af et overskud på 16,1 mio. kr. i 2020.

For den samlede finanslovsperiode 2020-2023 udviser forslaget til finanslov for 2020 et DA-overskud på 1,7 mio. kr., hvorfor Naalakkersuisuts mål om balance mellem udgifter og indtægter i finanslovsperioden er opfyldt. Naalakkersuisut oplyser samtidig, at der ikke er økonomisk råderum til at øge driftsudgifterne.

Inatsisartuts forslaget til finanslov for 2020 har stor indflydelse på den daglige økonomi i samfundet.

Den har stor indflydelse for de ældres levevilkår, og det er på den baggrund, at der er mange ældre, der flytter til andre lande, for at få bedre levevilkår.

Finansloven har ligeledes stor indflydelse for de studerendes levevilkår, kort sagt har den stor indflydelse på folks private økonomi, og der er steder, der bliver ramt hårdere end andre, uanset hvor i landet de bor, og det er i særdeleshed de personer, der bor uden for byerne, der mærker ændringerne.

Det samme forhold gælder for de selvstændigt erhvervsdrivende, da den er bestemmende for hvilke præmisser de vil kunne tilrettelægge deres aktiviteter efter, og finansloven har specielt været mærkbart for dem der bor i yderdistrikterne og i bygderne, og i de mellemstore byer langs kysten, da bevillingerne til dem har været utilstrækkelige og det har medført at der har været stilstand.

Partii Naleraq ser gerne at der forud for 2. Behandlingen af finanslovsforslaget sættes fokus på hele landet som en helhed og inddrager dem, så de kan være med i udviklingen.

Der er for mange steder hvor der er ikke er udvikling og hvor der er stilstand.

Der er i de seneste år ikke sket væsentlige forbedringer hvad levevilkårene angår i det grønlandske samfund, hvor der tværtimod er sket stigninger i leveomkostningerne. Det har medført at der er flere der flytter til de større byer for at få bedre levevilkår.

Der bliver flere og flere der flytter til andre lande, for at få bedre levevilkår, og vi bør iværksætte tiltag, der har til formål at mindske fraflytningen.

En af grundene til fraflytningen er sundhedsvæsenets servicering af borgerne, og det giver os anledning til gribe ind politisk og kræve at bevillingerne til sundhedsvæsenet hæves.

Gennemsnitlige bevillinger i de nordiske lande er langt lavere end vores bevillinger til sundhedsvæsenet, og serviceringsniveauet af borgerne er langt lavere. Vi bør bestræbe os på at forbedre kvaliteten af serviceringen af borgerne og det udstilles i serviceringen af borgerne.

Borgerne i Grønland er virkelig ringe stillet når det gælder lægekonsultation og vi bør være mere ihærdige i at løse de problemerne.

Med hensyn til økonomien er der uacceptable tilstande og selvom fiskerne er ihærdige, er det ikke et særsyn at de gang på gang oplever forhindringer, ved at der er begrænsninger ved deres indhandling.

Partii Naleraq finder det tvingende nødvendigt at der sker foranstaltninger, for at afhjælpe de begrænsninger som fiskerne oplever som begrænsning i indhandling af deres fangst. P

Det kan ikke være rigtigt at fiskerne skal sende en ansøgning om at få fastslået hvilken dag og hvilken tid de gives mulighed for at sælge deres fangst. Det bør ikke være klokken, der bestemmer hvornår der skal indhandles, og det bør være vejret, der bruges som kriterium, da den altid er bestemmende for alle aktiviteter.

Selvom fiskerne der bor i yderdistrikternes byer og bygder er særdeles aktive og har god indtjening, er der fraflytning, da forbrugspriserne, huslejepriserne, el, vand og renovationspriserne er for høje.

Det kan ikke være rigtigt, at 1 liter Yoghurt der normalt koster 27 kr. om sommeren i Upernavik kan købes for 40 kr. om vinteren. Det samme gælder at en pose kartofler koster op til 60 kr. i Ittoqqortoormiit og i Tasiilaq, og det er forbavsende når forholdene er sådan som de er, og det giver os anledning til at sætte spørgsmålstegn ved Naalakkersuisuts udmelding om at økonomien er stabil, da tilstandene vidner om at der er noget galt. Indikatorerne for gode levevilkår er ramt helt ved siden af når Naalakkersuisut kan udtale at "økonomien er stabil".

Det er Partii Naleraq holdning at der bør iværksættes tiltag, der udvikler de områder, der generer anseelige summer i landskassen ved eksport af deres fangst og de bør få retfærdig behandling i henhold til deres bidrag. Det drejer sig om fiskerne fra byerne og bygderne fra yderdistrikterne, og i de steder de bor i, bliver forbrugerpriser heller aldrig reduceret sådan som de store byer i udviklingsområderne gives. Vi kan ikke fortsætte på den måde. Vi må skride til handling.

Det er Partii Naleraqs opfattelse, at betingelserne for fangernes levevilkår heller ikke er blevet bedre i de senere år, da landets form og struktur er blevet overset af beslutningstagerne fra centralt hold.

Der har i løbet af foråret og i juli måned været sendt ansøgning om merbevilling af kvoter på narhvaler, da kvoterne er blevet opbrugt, så de fortsat kan opretholde deres indtjeningsmuligheder, men desværre har Naalakkersuisut, sammen med deres støtteparti Demokraatit fortsat med at lave hindringer for fangernes levevilkår, og det kan ikke accepteres.

Det er ikke alene frataget deres livsbetingelser, de er frataget deres identitet.

Der er nu fra regeringspartierne iværksat forespørgsler om merbevilling til fangst af narhvaler. Har regeringspartiet overset at Grønland er et arktisk land, og hvorfor er der først vilje til at handle, når nu v er nået til efterårsmånederne.

Der er i mange steder hvor udviklingen er for langsom, der er ikke tiltag for erhvervsudvikling og anlæg og reovering som kommunerne har overtaget er i stilstand, hvor der alt i alt er stagnation i alle henseender.

Der er alene fokus på de større byer når det gælder landets finanslov, og man har nedgraderet de mindre byer så de har fået byggestatus, så derfor er det nødvendigt med at der sker en koordineret indsats for at skabe udvikling i de områder.

Ilanngaassivik

Landsstyrekoalitionen har sammen med deres støtteparti foreslået at der etableres et betalingssystem ”Ilanngaassivik”, og vi har fra Partii Naleraq undersøgt ordningen nøje og konkluderer at ordningen er uhensigtsmæssig.

Det er uhensigtsmæssigt at øge administrationen når vi nu arbejder for at mindske administrationen og vi mener at det ikke er gennemtænkt at forslaget alene vil gavne de offentlige, men at det på den anden side vil øge administrationen, ikke er et bæredygtigt forslag.

Ordningen vil ikke alene øge administrationen, da det også vil medføre flere utilsigtede negative følger.

Vi i Partii Naleraq mener at pengene kan bruges til mere bæredygtige tiltag end at bruge dem på øget administration.

Sundhedsvæsenet

Ansatte i sundhedsvæsenet løber for at honorere de voksende krav, og det gør en stor indsats for at servicere borgerne med de midler de har fået til rådighed.

Vi vil fra Partii Naleraq gentage de udtalelser vi før har fremført.

Der er meget at tage fat på og derfor bør de gives bedre rammer for at udføre deres arbejde, da sundhedsvæsenet lider og er forfordelt, og trænger virkelig til at få den nødvendige opmærksomhed.

Det er nødvendigt at landets borgere får den rette service. Betingelser for sundhedsvæsenets virke bør forbedres og de bør følges op med yderligere bevillinger.

Vi bruger en 1/10 del af bevillingerne til sundhedsvæsenet til personbefordring. Derfor er det nødvendigt med at vi laver mere bæredygtige ordninger med hensyn til personbefordring, og det bør være nemmere at tage på konsultation, da de aktuelle tilstande ikke er hensigtsmæssige.

Gennemsnitlige bevillinger i de nordiske lande er langt lavere end vores bevillinger til sundhedsvæsenet, og serviceringsniveauet af borgerne er langt lavere. Vi bør bestræbe os på at forbedre kvaliteten af serviceringen af borgerne.

Vi bør stoppe med at sænke serviceniveauet flere steder og komme i gang med at forbedre kvaliteten, og vi bør fortsætte med at forbedre vores sundhedstilstand, der løbende er blevet bedre gennem årene.

Vi bør stoppe rationaliseringstiltag, der går ud over service til borgerne, ikke mindst når det gælder fødsler i Aasiaat sundhedsvæsenet.

Det er ligeledes uacceptabelt, at der i Ittoqqortoormiit ikke gives mulighed for lægekonsultation, når nu den nærmeste læge virkelig er langt væk. Det er blot et eksempel på at der sker forringelser på alle områder.

Med denne udtalelse henviser vi punktet til nærmere drøftelse i Finans og skatteudvalget forud for 2. behandlingen.

Venlig hilsen

Jens NapãtôK´

Politisk ordfører for Partii Naleraq